22 Cdo 1446/2026-198

USNESENÍ

Nejvyšší soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michaela Pažitného, Ph.D., a soudců Mgr. Michala Králíka, Ph.D., a Mgr. Petry Kubáčové ve věci žalobce: **J. J.**, zastoupený Mgr. Josefem Smutným, advokátem se sídlem v Pardubicích, Pernerova 444, proti žalovaným: **1) Česká republika – Státní pozemkový úřad**, IČO 01312774, se sídlem v Praze 3, Husinecká 1024/11a, za něhož v řízení jedná Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, IČO 69797111, se sídlem v Praze 2, Rašínovo nábřeží 390/42, doručovací adresa: Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, územní pracoviště Hradec Králové, Horova 180, a **2) Lesy České republiky s. p.**, IČO 42196451, se sídlem v Hradci Králové, Přemyslova 1106/19, o určení vlastnického práva k nemovitým věcem, vedené u Okresního soudu v Rychnově nad Kněžnou pod sp. zn. 3 C 209/2024, o dovoláních žalovaných proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. 12. 2025, č. j. 25 Co 141/2025-168, takto:

I. Dovolání se **odmítají**.

II. Žalovaní **jsou povinni** nahradit žalobci rovným dílem náklady dovolacího řízení ve výši 7 344,70 Kč k rukám jeho zástupce, Mgr. Josefa Smutného, advokáta se sídlem v Pardubicích, Pernerova 444, do tří dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

1. Okresní soud v Rychnově nad Kněžnou (dále „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 19. 2. 2025, č. j. 3 C 209/2024-96, ve znění opravného usnesení ze dne 20. 5. 2025, č. j. 3 C 209/2024-123, zamítl žalobu jednak na určení, že žalobce je vlastníkem pozemků parc. č. XY a parc. č. XY, zapsaných v katastru nemovitostí pro katastrální území XY a obci XY, a dále na určení, že J. J., zemřelý 5. 4. 1996, byl ke dni úmrtí vlastníkem týchž pozemků (výrok I); rozhodl rovněž o nákladech řízení (výroky II a III).

2. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že stát je v katastru nemovitostí zapsán jako vlastník pozemku parc. č. XY (lesní pozemek) o výměře 1 227 m^2 a pozemku parc. č. XY (trvalý travní porost) o výměře 2 540 m^2 a že žalovanému 2) svědčí k prvně uvedenému pozemku právo hospodaření. Žalobce založil nárok na určení vlastnického práva na tvrzeních, že jeho děd J. J. předmětné pozemky užíval se souhlasem vlastníků E. a A. N. Když tito manželé na přelomu 40. a 50. let 20. století narychlo opouštěli území Československé republiky, vyhledal E. N. žalobcova děda a ústní formou mu předal do vlastnictví oba předmětné pozemky s tím, že

bude mít užitek v podobě dřeva a pastvy a že pozemky skončí v dobrých rukou. Držba jeho děda se opírala o právní důvod, který popsal takto: „V r. 1949 či 1950 N. opustili XY a před odchodem řekl p. N. dědovi žalobce ‚že kdyby se neviděli, tak prostě, že bude mít nějaké dříví, bude mít kde pást' … ‚kdybychom se neviděli, je to tvoje, máš tady dřevo, máš tady louku'. Nic o tom rozhovoru nesepsali, děd žalobce na pozemcích hospodařil a čekal, že se N. vrátí." Děd a po něm i žalobce se o oba pozemky starali jako o vlastní, nikdo jim v tom nebránil, jejich rodina to vše vnímala tak, že nabyli vlastnictví k oběma pozemkům. V roce 2010 proběhly v katastrálním území XY pozemkové úpravy. Žalobce obdržel od pozemkového úřadu seznam pozemků, u kterých pozbyl vlastnické právo a seznam pozemků, u kterých nabyl vlastnické právo (v tomto řízení nesporné). V seznamu vůbec nefigurují pozemky parc. č. XY a parc. č. XY. Pozemkové úpravy se týkaly všech pozemků žalobce v katastrálním území XY s výjimkou pozemku parc. č. XY řešeného v pozemkové úpravě v roce 2007.

3. Žalobce, pokud jde o oprávněnou držbu a vydržení, nemohl mít podle soudu prvního stupně pochybnosti o tom, co vše vlastní v tomto katastrálním území. Stejně tak nemohl mít pochybnost o tom, že není vlastníkem pozemků parc. č. XY a parc. č. XY, a že jím je stát. Soud prvního stupně konstatoval, že podmínky pro vydržení ani podle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, („obč. zák.") a ani podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, („o. z.") nebyly splněny. Žalobce a ani jeho předchůdce nebyl oprávněným držitelem (§ 130 odst. 1 obč. zák.) a nesplnil ani podmínky mimořádného vydržení (§ 1095 o. z.), neboť dvacetiletá vydržecí doba, která podle soudu běží od provedení pozemkových úprav v roce 2010, by mohla skončit nejdříve v roce 2030. Žalobcův děd nemohl rovněž pozemky vydržet, neboť nebyl jejich držitelem, nýbrž detentorem využívajícím oba pozemky bez vlastnické vůle. U žalobce pak soud prvního stupně zjistil nepoctivý úmysl. Žalobce se totiž dozvěděl od svého děda již v roce 1992 nebo 1993 okolnosti získání pozemků do užívání a poté si byl vždy vědom, že v katastru nemovitostí jsou u nich zapsáni jiní vlastníci. Radil se se svým švagrem, jak získat (‚vyřešit') vlastnictví obou pozemků a pokusil se kvůli tomu kontaktovat zapsané vlastníky.

4. Krajský soud v Hradci Králové (dále „odvolací soud") rozsudkem ze dne 11. 12. 2025, č. j. 25 Co 141/2025-168, změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I v části, ve které byla žaloba zamítnuta, pokud se jednalo u určení, že J. J., zemřelý 5. 4. 1996, byl ke dni své smrti vlastníkem pozemků parc. XY a parc. č. XY v katastrálním území XY, tak, že „žalobě se vyhovuje" (výrok I), a ve výroku I v části, ve které byla žaloba zamítnuta, pokud šlo o určení, že žalobce je vlastníkem pozemků parc. č. XY a parc. č. XY v katastrálním území XY, jej potvrdil (výrok II); rozhodl také o nákladech řízení před soudem prvního stupně a o nákladech odvolacího řízení (výroky III a IV).

5. Odvolací soud zevrubně popsal poměry ve státě po roce 1948 a z nich dovodil, že manželé N. z obav o vlastní bezpečí i bezpečí lidí, kterým důvěřovali, a mezi něž patřil i žalobcův děd J. J., si důvody, čas a způsob opuštění republiky ponechali pro sebe, a že se pokusili alespoň částečně disponovat se svým majetkem ve prospěch blízkých a důvěryhodných osob, tj. i žalobcova děda. Z jejich strany se jednalo o bezúplatný převod vlastnického práva k předmětným pozemkům, tedy o dar, a nikoli snad o pouhou výpůjčku, respektive výprosu, jak namítali žalovaní. Manželé N. nemohli v žádném případě počítat s návratem do republiky, protože obecné vědomí bylo takové, že se tehdy jednalo o společenskou a politickou změnu naprosto zásadní s nedohlédnutelným koncem. V žalobcově rodině se ústním podáním tradovalo, že k tomuto jednání došlo na přelomu let 1949 a 1950, tedy ještě za účinnosti zákona č. 946/1811 Sb. ř. z., obecný zákoník občanský, („o. z. o."); vydržecí doba podle tohoto zákona však nemohla

doběhnout.

6. K vydržení vlastnického práva na základě držby nabyté za účinnosti o. z. o. mohlo dojít až v době účinnosti zákona č. 141/1950 Sb., občanský zákoník, („obč. zák. 1950“) podle kterého je splnění podmínek pro vydržení nutno posoudit (§ 562 obč. zák. 1950). V této věci byly naplněny podmínky vydržení, a to oprávněná držba (§ 145 obč. zák. 1950 - ta se předpokládala), uplynutí vydržecí doby 10 let (§ 116 odst. 1 obč. zák. 1950) a způsobilý předmět vydržení (§ 115 a contrario téhož zákona). Žalobcův právní předchůdce – děd J. J. tímto způsobem vlastnické právo k předmětným pozemkům získal, a to nejpozději po 10 letech od účinnosti obč. zák. 1950, tedy k 1. 1. 1961.

7. Proti rozsudku odvolacího soudu podali oba žalovaní [dále také „dovolatelé“ nebo „žalovaná 1)“ a „žalovaný 2)“] dovolání. Žalovaná 1) má za to, že dovolání je přípustné podle § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, („o. s. ř.“) „protože rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení právních otázek“ (současně se odchyluje od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu), a sice „zda lze z ústního, podmíněného a formálně neurčitého projevu vlastníků pozemků, jehož obsahem je sdělení „kdybychom se neviděli (nevrátili), je to tvoje“, dovodit vůli k bezplatnému převodu vlastnického práva (darování), anebo zde jde toliko o dočasné a odvolatelné přenechání věci k užívání (výprosu)“. Odvolací soud dle žalované 1) věc nesprávně právně posoudil, pokud vyložil sporný projev vůle původních vlastníků nemovitostí, jako definitivní darování (smluvní bezúplatný převod vlastnického práva), aniž by jej vyložil podle jeho skutečného obsahu a vůle jednající osoby a vypořádal se se skutkovými okolnostmi odpovídajícími institutu výprosy. Odvolací soud pominul, že šlo o projev vlastníků pozemků podmíněný budoucí nejistotou („kdybychom se neviděli/nevrátili“). Podmíněnost projevu vůle je přitom sama o sobě neslučitelná s darováním, jehož podstatou je bezprostřední a konečný majetkový přesun na nového vlastníka. V intencích položené otázky žalovaná 1) cituje z rozhodnutí dovolacího soudu o výprose (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2002, sp. zn. 22 Cdo 421/2001) a o darování (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2013, sp. zn. 26 Cdo 3077/2012); s odkazem na neurčitost projevů vůle „darujícího“ dovozuje, že o darování nešlo.

8. Žalovaná 1) dále tvrdí, že děd žalobce nebyl vlastníkem a ani držitelem pozemků v dobré víře. Při právním jednání došlo k nedodržení známých právních podmínek smluvního převodu nemovitostí (chybějící písemný projev vůle, absentující přivolení okresního národního výboru k tomuto převodu a neprovedená následná intabulace nabytého vlastnického práva k předmětným pozemkům do veřejné knihy), což „nemohlo posílit přesvědčení žalobcova děda o řádnosti právního jednání, na jehož základě měl sporné pozemky bezúplatně nabýt do vlastnictví“. V souvislosti s absencí dobré víry žalobcova děda dále žalovaná 1) klade otázku, zda „může vlastník, tedy ten, kdo nemovitou věc dříve nabyl do vlastnictví derivativním způsobem (smluvním převodem – darováním), nabýt totožnou věc vydržením a lze vydržet majetek užívaný výprosou“. Domnívá se, že odvolací soud konstatoval, že žalobcův děd nabyl sporný pozemek darováním a poté jej vydržel; to považuje za nemožné, pokud vlastnictví nabyl darem, nemohl je později vydržet. Odkazuje v tomto směru na nespecifikovanou judikaturu dovolacího soudu.

9. Žalovaná 1) dále klade otázku, „jaký vliv mají na původní vlastnictví pozdější účinky pozemkových úprav“. Odvolacímu soudu vytýká, že zcela pominul posoudit vliv pozdějších účinků pozemkových úprav na vlastnictví pozemků; přitom soud prvního stupně vyšel z toho, že i kdyby děd J. či žalobce dříve vlastníky byli, pak na základě rozhodnutí o pozemkových

úpravách by toto vlastnické právo pozbyli. Předkládá podrobnější právní argumentaci a odkazuje na judikaturu (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2016, sp. zn. 22 Cdo 598/2014, „nález Ústavního soudu Pl. ÚS 37/94 ze dne 27. 5. 1998“ – správně jde patrně o nález ve věci sp. zn. Pl. ÚS 34/97; dovoláním označený nález se v databázi rozhodnutí Ústavního soudu nenalézá), podle které pozemkové úpravy jsou specifickým procesem, při kterém dochází k originárnímu nabytí vlastnického práva. Odvolací soud vzhledem ke konstrukci o daru či vydržení vlastnického práva se účelově již nezabýval účinky komplexních pozemkových úprav na vlastnictví předmětných pozemků, čímž porušil ustanovení § 154 o. s. ř., a tím založil nepřezkoumatelnost svého rozhodnutí. Odvolací soud v rámci posuzování případu skončil ke dni 5. 4. 1996 (ke dni úmrtí právního předchůdce žalobce), přestože rozsudek měl zohledňovat skutkový stav ke dni vyhlášení, tedy k 19. 2. 2025. Musel tedy reflektovat provedení a účinky komplexních pozemkových úprav, jež se dotýkaly předmětných pozemků a proběhly v roce 2010. Žalovaná 1) navrhuje, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu v napadeném rozsahu výroku I změnil nebo jej v tomtéž rozsahu zrušil a věc odvolacímu soudu vrátil k dalšímu řízení.

10. Žalovaný 2) podává dovolání identické s dovoláním žalované 1), opírá je o stejné právní otázky, také text dovolání je totožný. I žalovaný 2) činí stejný dovolací návrh jako žalovaná 1).

11. Žalobce ve vyjádření k dovolání podrobně odkazuje na názory odborné (komentářové) literatury a závěry ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu k mimořádnému vydržení. Uvádí, „že je přesvědčen, že v souzeném případě došlo k naplnění podmínek pro vznik vlastnického práva mimořádným vydržením a že napadený rozsudek plně odpovídá zjištěnému skutkovému stavu, respektuje účel zákona a dosud učiněná výkladová stanoviska a judikaturu“. Poukazuje na to, že v případě předmětných pozemků došlo k jejich darování manžely N. a závazek děda žalobce pozemky N. vydat byl chápán jako morální závazek pro případ, že by se N. do republiky vrátili. Takovou situaci nelze označit za výprosu. Naopak jednalo se o poctivý postoj obdarovaného vázaný na splnění podmínky, jež ovšem nenastala. Žalobce zdůrazňuje, že předmětné pozemky bez zlého úmyslu užíval a staral se o ně stejně jako jeho předchůdci po více než 70 let. Do pokojného stavu přitom zasáhl žalovaný 2), jenž pozemky smýtil, dřevní hmotu odvezl a následně zpeněžil. Navrhuje, aby dovolání byla odmítnuta, respektive zamítnuta.

12. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání byla podána proti pravomocnému rozhodnutí odvolacího soudu, u něhož to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.), oprávněnými osobami (účastníky řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 věta první o. s. ř.) a že je splněna i podmínka povinného zastoupení dovolatelů osobou (zaměstnancem), která má právnické vzdělání [§ 241 odst. 1 a 2 písm. b) o. s. ř.], zabýval se tím, zda jsou dovolání přípustná (§ 237 o. s. ř.).

13. Přípustnost dovolání proti napadenému rozhodnutí odvolacího soudu (jež je rozhodnutím, jímž se končí odvolací řízení, je třeba poměřovat ustanovením § 237 o. s. ř. (hledisky v něm uvedenými).

14. Podle ustanovení § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně.

15. Protože dovolání žalovaných jsou z hlediska vymezených důvodů přípustnosti dovolání

(§ 237 o. s. ř.), ohlášeného dovolacího důvodu (§ 241a odst. 1 a 3 o. s. ř.) a uplatněné argumentace podporující tvrzenou přípustnost a důvodnost dovolání identická, vyjadřuje se dále Nejvyšší soud k přípustnosti dovolání žalované 1) a žalovaného 2) souhrnně, neboť to, co platí pro jednoho z dovolatelů, dopadá i na toho druhého.

16. Po přezkoumání napadeného rozsudku odvolacího soudu ve smyslu § 242 odst. 1 a odst. 3 věty první o. s. ř., jež provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání žalovaných nejsou přípustná; v rozsahu otázky označené dovolateli jako „2. Právní otázka“ navíc dovolání po ohlášeném důvodu jeho přípustnosti, spočívajícím v tvrzeném rozporu rozsudku odvolacího soudu s ustálenou rozhodovací praxí Nejvyššího soudu, postrádá jakéhokoliv bližší označení této rozhodovací praxe (byť příkladným uvedením těch rozhodnutí Nejvyššího soudu, s jejichž konkluzemi by řešení dané otázky mělo být v nesouladu), čímž dovolatelé nedostáli své povinnosti plynoucí z § 237 a § 241a odst. 2 o. s. ř. a judikatury Nejvyššího soudu, potažmo i Ústavního soudu (srovnej k náležitostem dovolání např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2394/2013, uveřejněné pod číslem 4/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, které je přístupné, stejně jako dále citovaná rozhodnutí dovolacího soudu, na webových stránkách Nejvyššího soudu https://www.nsoud.cz, nebo body 38 a 39 stanoviska pléna Ústavního soudu ze dne 28. 11. 2017, sp. zn. Pl. ÚS - st. 45/16, jež bylo publikováno pod číslem 460/2017 Sb. a je přístupné, stejně jako dále uvedené rozhodnutí Ústavního soudu, na webových stránkách Ústavního soudu https://nalus.usoud.cz, a dále např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2013, sen. zn. 29 NSČR 55/2013, či ze dne 29. 8. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2488/2013). Ve specifikovaném rozsahu jsou tak dovolání žalovaných věcně neprojednatelná (jsou vadná).

17. V poměrech projednávané věci zamítl soud prvního stupně žalobu proto, že žalobce a ani jeho děd nesplnili podmínky vydržení podle § 134 odst. 1 obč. zák., respektive mimořádného vydržení podle § 1095 o. z. Podle odvolacího soudu však děd žalobce nabyl vlastnické právo vydržením podle § 115 a násl. obč. zák. 1950. Na řešení otázky, zda lze z ústního, podmíněného a formálně neurčitého projevu vlastníků pozemků, jehož obsahem je sdělení „kdybychom se neviděli (nevrátili), je to tvoje“, dovodit vůli k bezplatnému převodu vlastnického práva (darování), anebo zde jde toliko o dočasné a odvolatelné přenechání věci k užívání (výprosu) – v dovolání vymezené jako „1. Právní otázka“, není rozsudek odvolacího soudu založen. Již výčtem konkrétních ustanovení obč. zák. 1950 totiž odvolací soud signalizoval, jakými právními úvahami se bude řídit při posouzení důvodnosti jednoho z určovacích nároků, jemuž také částečnou změnou rozsudku soudu prvního stupně vyhověl. Odvolací soud totiž – a v tom se dovolatelé mýlí – nepovažoval za důvod nabytí vlastnictví žalobcovým dědem darovací smlouvu, ale vydržení podle § 115 obč. zák. 1950. Nadto, pokud dovolatelé polemizují se skutkovým zjištěním, že vůle N. směřovala k bezúplatnému převodu (a odvolací soud nepochybně, byť implicitně, nepovažoval projev této vůle a její případnou akceptaci za uzavření platné smlouvy), napadají správnost skutkového stavu věci zjištěného v řízení před soudy nižších stupňů. Skutkový stav však v dovolacím řízení v režimu právní úpravy účinné od 1. 1. 2013 zpochybnit nelze. Dovolací přezkum je § 241a odst. 1 o. s. ř. vyhrazen výlučně otázkám právním, ke zpochybnění skutkových zjištění odvolacího soudu neměli tudíž žalovaní k dispozici způsobilý dovolací důvod; tím spíše pak skutkové námitky nemohou založit přípustnost dovolání (srovnej např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2014, sp. zn. 32 Cdo 4566/2014, a ze dne 26. 1. 2015, sp. zn. 32 Cdo 2736/2014, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2016, sp. zn. 32 Cdo 5121/2014).

18. Primárně však pro argumentaci, kterou oba žalovaní vymezují jako „1. Právní otázka“ platí, že na řešení této otázky není dovoláním dotčený rozsudek odvolacího soudu založen, a tudíž nelze shledat splněným obecný předpoklad přípustnosti dovolání dle § 237 o. s. ř., tj. že na řešené právní otázce rozhodnutí odvolacího soudu závisí (k vazbě přípustnosti dovolání na otázky, na nichž je dovoláním dotčené rozhodnutí odvolacího soudu založeno, srovnej např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 7. 2013, sen. zn. 29 NSČR 53/2013, v němž bylo zdůrazněno, že dovolání není přípustné podle § 237 o. s. ř., jestliže dovolatel jako důvod jeho přípustnosti předestírá dovolacímu soudu k řešení otázku hmotného nebo procesního práva, na níž rozhodnutí odvolacího soudu nezávisí; dále srovnej např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2376/2013).

19. V rozsahu otázky označené dovolateli jako „2. Právní otázka“ – „může vlastník, tedy ten, kdo nemovitost dříve nabyl derivativním způsobem (smluvním převodem – darováním), nabýt totožnou věc vydržením a lze vydržet majetek užívaný výprosou“ nejsou dovolání žalovaných věcně projednatelná – jsou vadná (viz bod 16 odůvodnění tohoto usnesení). Při maximálně vstřícném posouzení jejich přípustnosti v režimu § 237 a § 241a odst. 2 o. s. ř. by pak nebyla přípustná proto, že na vymezené právní otázce rozsudek odvolacího soudu rovněž nezávisí (viz opětovně důvody částečného vyhovění žalobě změnou rozsudku soudu prvního stupně rozhodnutím odvolacího soudu a judikatorně ukotvený závěr o nepřípustnosti dovolání pro nesplnění obecného předpokladu dle § 237 o. s. ř. – body 17 a 18 odůvodnění tohoto usnesení). Již bez vlivu na právě uvedený závěr považuje dovolací soud za vhodné poznamenat, že odvolací soud sice použil nepříliš šťastnou formulaci „v současné době již nelze prokázat, kdy přesně došlo k právnímu jednání mezi E. N. a žalobcovým dědou J. J., jež vyústilo v bezúplatný převod – darování předmětných nemovitostí žalobcově dědovi“ (bod 14 odůvodnění rozsudku odvolacího soudu), nicméně z další věty vyplývá, že se otázkou „kdy došlo k darování“ zabýval kvůli posouzení počátku běhu vydržecí doby, nikoliv kvůli účinkům samotného „darování“. Z rozsudku odvolacího soudu nijak nevyplývá, že by soud považoval uvedené jednání za darovací smlouvu, která měla za následek převod nemovitosti. Protože úvaha o vlastnictví žalobcova děda je založena výlučně na vydržení, nemohlo dojít k dovolateli tvrzené konkurenci nabývacích titulů derivativní a originární povahy.

20. Dovolání žalovaných není přípustné ani pro řešení otázky, „jaký vliv mají na původní vlastnictví pozdější účinky pozemkových úprav“. Dovolatelé v intencích položené otázky sice označují konkrétní rozhodnutí Nejvyššího soudu a Ústavního soudu, s jejichž závěry je podle jejich mínění rozsudek odvolacího soudu v rozporu, a tím tak vymezili potenciálně relevantní předpoklad přípustnosti dovolání, nicméně řešení této právní otázky nelze s označenými rozhodnutími z hlediska § 237 o. s. ř. poměřovat; rozhodnutí, která dovolatelé uvádějí (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2016, sp. zn. 22 Cdo 598/2014, a nález Ústavního soudu ze dne 27. 5. 1998, sp. zn. Pl. ÚS 34/97), neřeší situaci, kdy je žalováno na určení vlastnického práva právního předchůdce žalujícího ke dni smrti tohoto předchůdce.

21. Sluší se doplnit, že rozsudek odvolacího soudu je při řešení otázky dovolateli označené jako „3. Právní otázka“ navíc v souladu s judikaturou dovolacího soudu. Nejvyšší soud již v rozsudku ze dne 8. 4. 2003, sp. zn. 22 Cdo 1977/2001, vyložil, že „podle konstantní judikatury se dědic může domáhat určení, že zůstavitel byl ke dni úmrtí vlastníkem věci (např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 12. 2000, sp. zn. 20 Cdo 1897/98). Toto určení se vztahuje ke dni smrti zůstavitele, a okolnosti nastalé později na něj nemohou mít vliv. I když je věc, které se toto určení týká, projednána v dědictví (případně schválena dohoda o vypořádání dědictví nebo je

dědické řízení skončeno jinak), neznamená to, že dědic je i nadále vlastníkem věci. Po smrti zůstavitele mohlo totiž dojít k právní skutečnosti, která měla za následek vznik vlastnického práva jiné osoby (např. v důsledku vydržení). Pro určení, zda zůstavitel byl ke dni smrti vlastníkem věci, jsou však tyto skutečnosti bezvýznamné“ (srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2025, sp. zn. 22 Cdo 108/2025). Odvolací soud tak v poměrech projednávané věci správně posuzoval právní stav ke dni smrti žalobcova děda. Rozhodoval tudíž o tom, zda byl děd žalobce ke dni jeho úmrtí (5. 4. 1996) vlastníkem uvedených pozemků. Pak je ovšem v tomto řízení irelevantní, co se stalo po dni úmrtí; provedené pozemkové úpravy z roku 2010 tak mohou být relevantní jen v případném řízení o vlastnickém právu žalobce po projednání těchto pozemků při dodatečném projednání dědictví.

22. Nejvyšší soud nepřehlédl, že v závěru textu dovolání byl žalovanými vyjádřen právní názor o nabytí vlastnického práva České republiky k předmětným pozemkům v důsledku nastoupení vyvratitelné právní domněnky opuštění nemovité věci manžely N. (viz § 1050 odst. 2 o. z., § 3067 o. z.). Tento názor je však bez právního významu v situaci, kdy odvolací soud dovoláním dotčeným rozsudkem vyhověl žalobě, v níž se žalobce domáhal určení, že jeho děd byl ke dni smrti vlastníkem předmětných pozemků, k nimž by měl v důsledku derelikce nabýt vlastnické právo stát.

23. Ze shora uvedeného plyne, že o dovoláních žalovaných směřujících proti výroku I rozsudku odvolacího soudu, nemohl Nejvyšší soud rozhodnout jinak, než dovolání podle § 243c odst. 1 o. s. ř. odmítnout; dovolání částečně trpí vadami, jež nebyly ve lhůtě (§ 241b odst. 3 věta první o. s. ř.) odstraněny a pro něž nelze v dovolacím pokračovat, a částečně není dle § 237 o. s. ř. přípustné.

24. Rozhodnutí o náhradě nákladů dovolacího řízení nemusí být odůvodněno (§ 243f odst. 3 věta druhá o. s. ř.).

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek.

Nesplní-li žalovaní povinnost uloženou tímto usnesením, může se žalobce domáhat výkonu rozhodnutí nebo exekuce.

V Brně dne 21. 7. 2026

JUDr. Michael Pažitný, Ph.D.

předseda senátu